

SUMMARY

Ma Shi. Concepts mastering as the task of music education.

The article is devoted to the concepts mastering in the process of art education. The author clarifies the categories “image”, “concept” and “knowledge”, reveals their psychological nature, their kinship and distinctive properties, their specificity in the musical sphere. Starting points are established, which should be the basis of the methodology of musical concepts mastering in the educational process. On the basis of a categorical analysis of the problem of forming concepts about music in the process of art education, the following starting points were established, which should be the basis of the training methodology of future musical art teachers. 1. Development of the methodology for learning concepts about music should be based on a solid foundation of philosophical and psychological knowledge about the nature, specificity, properties, and varieties of the concept as a form of human cognitive activity. 2. It is not necessary to identify “concept” and “representation”, and it is not necessary to use these words in pedagogical discourse as mutually equivalent, synonymous expressions. 3. At the same time, the single mental nature of these phenomena and their inextricable connection in thinking, particularly in musical thinking, should be understood and taken into account in pedagogical activity. Even the most abstract concepts are associated with certain representations. This provision is of particular importance for concepts of music. 4. A big mistake is to equate concepts and terms. Terms are only verbal signs-carriers that reflect concepts, fix in words the content and volume of a certain class of phenomena. Therefore, knowledge of actual terms is not a sign of mastery of concepts. 5. It follows from the above provisions that the main task of music pedagogy is formation of representations and concepts about music, the secondary task is assimilation of terms or verbal formulations of this or that concept.

Key words: concept, image, empirical and theoretical knowledge, musical education.

УДК 37.06+378.013

Хе Їн

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»
ORCID ID 0000-0001-8318-4519

Олена Реброва

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»
ORCID ID 0000-0001-7549-6811
DOI 10.24139/2312-5993/2022.02/232-244

СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ФОРТЕПІАНО ДО НАВЧАННЯ АНСАМБЛЕВОМУ МУЗИКУВАННЮ ШКОЛЯРІВ

У статті актуалізовано проблему формування методичної компетентності майбутніх викладачів фортепіано. Зазначена фахова якість розглядається як результат навчання ансамблевому музикуванню в системі фортепіанної підготовки майбутніх викладачів. Пояснюється, що методична компетентність може формуватися і в процесі опануванні різних видів ансамблевого музикування, а також у системі фортепіанної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. У цьому аспекті розкрито дві проєкції

зазначеної якості: методична компетентність, яка забезпечує самостійну роботу з опанування грою в ансамблі; методична компетентність як якість, що забезпечує здатність навчати гри в ансамблі школярів та учнів. Побудовано структуру методичної компетентності, що охоплює обидві функціональні проєкції. Зокрема обґрунтовано такі компоненти: методична спрямованість ансамблевого навчання; орієнтація в репертуарі для ансамблевого музикування; ансамблева взаємодія та комунікативні диспозиції; співтворчість у художньо-образній виконавській інтерпретації та її методична рефлексія. Компоненти мають свою внутрішню структуру, показано конструкти кожного з них. Розроблено критерії та показники оцінювання компонента в цілому та конструктив, із яких він складається. Для оцінювання сформованості зазначеної якості обрано такі критерії: методико-умотивований, з показниками: зацікавленість проблемами методика ансамблевого музикування в межах фортепіанної підготовки; цілеспрямованість в опанування методів навчання ансамблевого музикування; музично-пізнавальний, із показниками: наявність знань щодо різних форм ансамблевого музикування для фортепіанної підготовки; ступінь орієнтації в музично-ансамблевому репертуарі та його жанрово-стильових особливостях; ансамблево-комунікативний, з показниками: ступінь володіння міжособистісними комунікативними якостями; міра володіння художньо-комунікативними ресурсами в ансамблевому музикуванні; методично-творчий, із показниками: якість художньо-герменевтичного аналізу твору для ансамблевого музикування; здатність до екстраполяції художньої інтерпретації образу твору для ансамбля в методичну площину (кристалізація методичного супроводу інтерпретації).

Ключові слова: методична компетентність, ансамблеве музикування, фортепіанна підготовка, майбутні викладачі фортепіано.

Постановка проблеми. Ансамблеве музикування є цікавим та ефективним видом виконавської творчої діяльності майбутніх фахівців у галузі мистецької освіти, який дуже приваблює як школярів (у межах гурткової позакласної роботи), учнів початкових закладів мистецької освіти, так і майбутніх викладачів музичного виконавства (інструментального, вокально-хорового тощо). Стосовно підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва слід зазначити, що в окремих освітньо-професійних програмах у межах виконавської підготовки включено й гра в ансамблі. Стосовно підготовки майбутніх викладачів гри на музичному інструменті, зокрема фортепіано, ансамблеве музикування включено як обов'язковий компонент в освітньо-професійні програми. Разом із тим, практика й аналіз програм показує, що ансамблева підготовка майбутніх викладачів фортепіано не загострює уваги на методичній компетентності здобувачів, що складає важливий бік їхньої майбутньої професійної діяльності. Гра в ансамблі стає важливим ґрунтом для набуття досвіду викладання ансамблевого музикування. Разом із тим, цей вид фахової підготовки передбачає оволодіння спеціальними методами, організаційними

формами, орієнтацію в музичному репертуарі для ансамблевої гри, а також здатність створювати різноманітні за складом ансамблі і навчати грати в них учнів. Для цього слід ураховувати специфіку ансамбля за складом та технікою виконання.

Усе зазначене передбачає формування в майбутніх викладачів гри на фортепіано спеціальної методичної компетентності для навчання гри в ансамблі та викладання ансамблевого музикування учням і школярам в умовах гурткової роботи.

Аналіз актуальних досліджень. Питання ансамблевого музикування відображено як у наукових дослідженнях, так і в доробках музикантів-піаністів, викладачів гри на фортепіано. Важливою для проблеми дослідження є спадщина С. Майкопара (С. Майкопар, вид. 2006). Зокрема видатний педагог та методист звертав увагу на феномен культури ансамблевої гри. Пов'язував це з діалогічністю музичних творів, що передбачає вміння слухати та висловлюватися засобами музичного інтонування. Відповідно до цього, він звертав увагу і на фактуру творів у контексті культури ансамблевого музикування, яка відіграла значну художньо-виразову роль в інтерпретації образу.

Викладачі закладів освіти (позашкільна, гурткова робота) та мистецької освіти різних рівнів послуговуються також спадщиною А. Готліба (Готліб, 1971; 1973). На це вказує, наприклад, доробок І. Єфремової & К. Троць (Єфремова та Троць, 2018), у якому автори розглядають музично-педагогічний контекст фортепіанного ансамблю. Зокрема, посилаючись на А. Готліба стосовно властивостей ансамблевої гри, яку він характеризував як «...злагодженість спільної гри в малому і великому, в окремому прийомі та в загальному задумі...» (Готліб, 1971, с. 95). Серед актуальних питань щодо ансамблевого музикування І. Єфремова та К. Троць указують на особливість ансамблю як цікавої форми співпраці та на його комунікативний контент.

Методичного сенсу набуває доробок Т. Ляшенко (Ляшенко, 2015). Зокрема авторка уточнює види фортепіанного ансамблю (для чотирьох рук та для двох інструментів, менш популярні – на одному інструменті для шести та більшої кількості рук), а також зацентровує на навчальному аспекті ансамблевого музикування, а саме на таких позиціях, як: «...сувора послідовність у виборі навчального репертуару залежно від рівня підготовки студентів; додержання єдиної інтерпретації творів; оволодіння комплексом ансамблевих навичок, що включає синхронне звучання всіх партій, урівноваженість сили

звучання, узгодженість артикуляції, фразування, піаністичних прийомів тощо (Ляшенко, 2015, с. 142).

На ефективний вплив ансамблевого музикування у творчому розвитку учнів вказує О. Полевіна (Полевіна, 2015).

Останнім часом і в китайській фортепіанній педагогіці спостерігається зацікавлене ставлення до ансамблевого музикування. Так, зокрема, цей аспект фортепіанної підготовки представлено в доробках Цінь Цінь (Цінь Цінь, 2007), Чжао Сяошен (2005).

Проблеми ансамблевого музикування в методичній науковій літературі розглядаються з різних поглядів, зокрема в контексті концепції співтворчості (Лай Сяоцян, 2019). Дослідниця Лай Сяоцян вводить до наукового тезаурусу поняття «культура міжособистісної творчої взаємодії майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі вокальної підготовки». Це поняття позначає складний феномен, що інтерпретований нею як «...професійна якість, що характеризує внутрішнє прагнення студентів до організації своєї поведінки на основі загальнолюдських норм спілкування і дозволяє встановлювати конструктивний діалог, досягати високого результату творчого самовиявлення у вокально-виконавському та вокально-педагогічному процесах на основі співтворчості з різними їх учасниками» (Лай сяоцян, 2019, с. 224).

Останнім часом також дослідники звертають увагу на концертмейстерську підготовку майбутніх учителів музичного мистецтва, у якій нерідко домінують саме такі завдання, розв'язання яких кореспондується зі здатністю майбутніх фахівців до ансамблевого музикування та до навчання учнів гри в ансамблях різного складу.

Зокрема, учені зауважують на особливостях діяльності концертмейстера, яка також може бути розглянута з погляду дотичності до ансамблевої гри, але відрізняється від неї професійним функціоналом. Так, звертаючись до дослідження Фу Сяоцзін (2012), звертаємо увагу на вказану дослідницею особливість – здатність концертмейстера працювати з ансамблями, у процесі чого потрібно постійно вирішувати різноманітні завдання щодо дотримання «... специфічно звукового балансу фортепіанної партії та солістів або ансамблів...» (Фу Сяоцзін, 2012, с. 167). Особлива увага також привернута до метро-римічних умінь концеримейстера. Як пише дослідниця, «ритм і ритмічний малюнок музичного твору – це те загальне, що поєднує партнерів у музичному ансамблі, але кожний із ансамблів має свій власний життєвий ритм, і ми саме це маємо на

увазі під здатністю чути ритм партнера» (там само, с. 94). Також звертаємо увагу на введене в науковий музично-педагогічний тезаурус поняття «відчуття музичного часу», яке потрібне для концертмейстера та ансамбліста і «...пов'язане з точкою відліку й одиницею виміру... з темпом, артикуляцією, фразуванням і здатністю втримувати в пам'яті первісний темп» (там само, с. 94). Але дослідниця доцільно стверджує, що кожний із учасників ансамблю має своє відчуття риму, своє відчуття часу. Отже, тут і виходить на перший план саме методична компетентність як концертмейстера, так і того, хто навчає грати в ансамблі.

Поняття «методична компетентність» зустрічається в дослідженнях та доробках із музичної педагогіки. Зокрема, у роботах Є. Проворової (Проворова, 2020), Т. Бодрової (Бодрова, 2017), Н. Цюлюпи (Цюлюпа & Заходякін, 2017), Лю Сянь (2019) та ін. Так, наприклад, Т. Бодрова вважає таку компетентність інтегрованою якістю, що дозволяє вирішувати різноманітні професійні завдання, зокрема в «... ситуаціях реальної практичної музично-освітньої діяльності», ця якість повністю «...відповідає основним видам методичної діяльності вчителів музики (проєктивній, організаційній, комунікативній, гностичній, дослідницькій, інтегративній, рефлексивній)...» (Бодрова, 2017, с. 34).

Цікавими та дотичними до проблеми дослідження є результати наукових розвідок Лю Сянь (Лю Сянь, 2019), у яких представлено сутність, компонентну структуру та модель методики формування такого феномену, як «методично-спрямована самореалізація майбутніх учителів музичного мистецтва». Дослідниця пояснює цей феномен, надаючи йому широкого трактування, а саме: як «...процес і результат умотивованого фахового зростання, змістовим наповненням якого є прагнення методичної досконалості, яка забезпечує самостійне, ефективне, мобільне та оригінальне рішення професійно-педагогічних завдань у музичному навчанні» (Лю Сянь, 2019, с. 248). Методична самореалізація в дослідженні розглядається в контексті фортепіанної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Отже, як бачимо, проблематика методичної компетентності майбутніх викладачів фортепіано до ансамблевого музикування є достатньо актуальною проблемою, що кореспондується з різноманітним колом важливих питань їхньої фахової підготовки.

Мета статті полягає в розкритті сутності та структури методичної компетентності майбутніх викладачів фортепіано до навчання

ансамблевого музикування школярів, а також критеріїв і показників оцінювання її сформованості.

Завдання: розкрити сутність та специфіку методичної компетентності майбутніх викладачів фортепіано щодо викладання гри в ансамблі; розкрити структуру методичної компетентності майбутніх викладачів фортепіано до навчання ансамблевому музикуванню школярів; добрати критерії та показники оцінювання сформованості зазначеної фахової якості.

Методи і результати (виклад основного матеріалу). У дослідженні ми застосували метод теоретичного моделювання, аналізу теоретичних положень щодо фортепіанної підготовки майбутніх фахівців у галузі музичної та музично-педагогічної освіти; аналіз практики, що дозволило виявити основні фактори впливу на об'єктивацію та ефективну реалізацію методичної компетентності саме відповідно до навчання гри в ансамблі (співтворчість, художня та міжособистісна комунікація, інтерпретаційна культура та мотивація досягнення успіху через підвищення цілісної фахової компетентнісної конструкції як системного явища, конгломерат різноманітних компетенцій, що стає основою методичної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва взагалі та, зокрема, викладача фортепіано як конкурентної переваги.

Визначені фактори були розкриті завдяки проаналізованим науковим джерелам, а також шляхом педагогічних спостережень та обговорень із референтною групою. Йдеться про оцінку й узагальнення думки викладачів фортепіанного ансамблю. Переважно вони стверджували, що дійсно, освітній процес спрямований на оволодіння гри в ансамблі, а не на засвоєння методики його викладання. Разом із тим, фрагментарно зазначені питання порушуються під час навчання дисциплін методики гри на фортепіано, історії фортепіанного виконавства, концертмейстерства.

Узагальнення наукових розвідок дало змогу визначити сутність двох ключових понять дослідження: «методична компетентність майбутніх викладачів фортепіано в процесі ансамблевого музикування», «методична компетентність майбутніх викладачів фортепіано до навчання ансамблевому музикуванню школярів». Вони є дотичними, разом із тим, перше поняття охоплює взагалі методичну компетентність, яка формується у здобувачів у процесі безпосереднього ансамблевого музикування. Отже визначається як

засвоєний конгломерат знань, умінь, здатностей та досвіду їх застосування під час ансамблевого музикування, що засвоюють майбутні викладачі фортепіано в процесі роботи над творами для ансамблів і які вони здатні самостійно застосовувати в репетиційній, самостійній, інтерпретаційній та художньо-комунікативній діяльності. Щодо сутності поняття «методична компетентність майбутніх викладачів фортепіано до навчання ансамблевому музикуванню школярів», то це фахова практико-орієнтована якість, що позначає здатність екстраполювати набуті знання, уміння й досвід ансамблевого музикування в системну методичну роботу зі школярами та учнями початкових закладів мистецької освіти задля навчання їх ансамблевому музикуванню.

Зазначені фахові феномени в дослідженні виступали у взаємопов'язаному системному контексті, оскільки спеціальної методичної практики зі школярами в організації фортепіанної підготовки здобувачів не передбачено. Отже, ми орієнтувалися на перший феномен як базовий задля набуття об'єктивних та якісних ресурсів для формування другого феномену, який може бути реалізований та актуальний у практиці реальної педагогічної роботи.

Визначений конгломерат ми інтерпретували як методичну компетентність майбутніх викладачів фортепіано до навчання ансамблевого музикування. Саме в такій формі уявлявся взаємозв'язок двох напрямів методичної компетентності майбутніх фахівців.

Така методична компетентність майбутніх викладачів фортепіано, а також майбутніх учителів музичного мистецтва, які мають змогу викладати ансамбль у гуртковій роботі в позашкільних закладах та в ЗЗСО, мав свою структуру, що складалася з чотирьох складноструктурованих компонентів.

Перший компонент було номіновано як «Методична спрямованість ансамблевого навчання». Він охоплював саме наявність уже сформованих, або лише усвідомлюваних методичних інтенцій та орієнтацій щодо ансамблевого музикування. Нерідко можна спостерігати, чи є бажання займатися ансамблем, чи ні. Спочатку ми спостерігали, що студентам із Китаю не дуже подобаються такі види фортепіанної підготовки, як концертмейстерський клас, ансамблеве музикування. Перевага надавалася сольному виконавству та можливості особистісної самореалізації саме через таку творчу діяльність. Але згодом студенти стали цікавитися ансамблевою грою, концертмейстерською

підготовкою. На це впливав фактор зацікавленого ставлення до цього виду музикування українських здобувачів, активна концертна та конкурсно-фестивальна діяльність, а також наявність різних видів ансамблів: саксофоністів, ударних інструментів та ін. Важливою стала й популяризація цього виду музикування в самому Китаї. Отже, було окреслено два конструкти зазначеного компоненту: інтенції щодо оволодіння методикою викладання ансамблю; активність та самостійність у питаннях засвоєння методики роботи над музичним (фортепіанним) ансамблем.

Із першим компонентом був певним чином зв'язаний і другий компонент, який номіновано як: «Орієнтація в репертуарі для ансамблевого музикування». Доцільність його введення зумовлена тим, що цей вид музичної спадщини достатньо розгорнутий, як у стильовому, так і в жанровому аспектах. Багато творів є перекладами опер, балетів, симфоній для ансамблевого музикування, отже, мають просвітницький, художньо-світоглядний потенціал. Не всі студенти цікавляться таким аспектом ансамблевої гри. Але він важливий для цілісної методичної компетентності. Зазначений компонент також мав у своїй структурі два конструкти: наявність знань щодо різноманіття ансамблевого музикування; орієнтація в жанрово-стильовому розмаїтті ансамблевого репертуару.

Третій компонент було номіновано як «Ансамблева взаємодія та комунікативні диспозиції». Ансамблева гра дійсно є художньо-комунікативним творчим видом виконавства. Це завжди полілог виконавців між собою, з композитором та слухачами. Але якщо для соліста останні дві диспозиції є домінуючими, то в ансамблевій грі міжкомунікативні диспозиції набувають художньо-інтерпретаційного функціоналу. Зазначений компонент також є складним за структурою. Його складають такі конструкти: міжособистісний-комунікативний супровід ансамблевого музикування; художньо-комунікативний супровід ансамблевого музикування. Обрані конструкти відбивають саме ці два види комунікації в ансамблевому музикуванні, які є специфічно властивими цьому виду виконавської творчості.

Четвертий компонент було позначено як «Співтворчість у художньо-образній виконавській інтерпретації та її методична рефлексія». Уже з назви компоненту вбачається його складана структура. Це і творчість, і співтворчість, і інтерпретації, і рефлексія. Усе це обов'язково є присутнім у будь-яких видах музикування, але

відповідно до специфіки ансамблевої гри, цей компонент містить у собі важливі конструкти: уміння здійснювати художньо-герменевтичний аналіз твору для ансамблевого музикування; рефлексія методичного забезпечення ансамблевого втілення художньо-образної інтерпретації.

Рекомендації та результати. Отже основним результатом теоретичного дослідження стало визначення сутності поняття «методична компетентність майбутніх викладачів фортепіано до навчання ансамблевого музикування школярів». Ця компетентність формується переважно під час навчання ансамблевого музикування самих здобувачів. В умовах фортепіанної підготовки формуються чотири компоненти розробленої структури даного виду фахової компетентності. Разом із тим, рівень і якість їх сформованості потребує оцінювання, задля чого було розроблено критерії та показники оцінювання сформованості визначених компонентів та їх конструктів. Компонент «Методична спрямованість ансамблевого навчання» та його конструкти оцінювалися за допомогою критерію, який було позначено як методико-умотивований. Важливо було оцінити саме мотивацію здобувачів на опанування знаннями з методики викладання гри в ансамблі. Показниками критерію були: зацікавленість проблемами методики ансамблевого музикування в межах фортепіанної підготовки; цілеспрямованість в опануванні методів навчання ансамблевого музикування.

Другий компонент – «Орієнтація в репертуарі для ансамблевого музикування» – оцінювався музично-пізнавальним критерієм. Репертуар для фортепіанних ансамблів дуже різноманітний, але маловідомий здобувачам-піаністам. З огляду на те, що ансамблевий репертуар має просвітницький, світоглядний потенціал, важливо було обрати показники, що оцінюють знання такого репертуару, що вказує на достатньо широку музичну обізнаність та світогляд. Показниками критерію були: ступінь орієнтації в музично-ансамблевому репертуарі та його жанрово-стильових особливостях; наявність знань та орієнтація в образно-сміслових властивостях творів для ансамблевого музикування для фортепіанної підготовки здобувачів.

Третій компонент – «Ансамблева взаємодія та комунікативні диспозиції» – оцінювався критерієм, який було номіновано як ансамблево-комунікативний. За його допомогою оцінювалися різні види й форми комунікації, якими має володіти здобувач під час навчання в класі фортепіанного ансамбля. Його показниками були: ступінь

володіння міжособистісними комунікативними якостями (асертивність, емпатія, толерантність); міра володіння художньо-комунікативними ресурсами в ансамблевому музикуванні (артистична взаємодія, художньо-виконавська підтримка, уміння вести художній діалог).

Останній, четвертий компонент, «Співтворчість у художньо-образній виконавській інтерпретації та її методична рефлексія», оцінювався методично-творчим критерієм. Важливим виявилось те, що до методики учасники ансамблю мали ставитися з творчих, інтерпретаційних позицій. Саме на це спрямовані були показники зазначеного критерію: якість художньо-герменевтичного аналізу твору для ансамблевого музикування; здатність до екстраполяції художньої інтерпретації образу творів для ансамблю в методичну площину (кристалізація метричного супроводу інтерпретації).

Висновки. Відповідно до мети статті визначено сутність та специфіку методичної компетентності щодо викладання гри в ансамблі майбутніх викладачів фортепіано. У дослідженні це – фахова якість, що є результатом засвоєння знань, опанування вмінь та сформованість здатності й досвіду їх застосування під час ансамблевого музикування, які засвоюють майбутні викладачі фортепіано задля роботи над творами для ансамблів і які вони здатні самостійно застосовувати в репетиційній, інтерпретаційній та художньо-комунікативній діяльності. Специфіка полягає в контексті подальшої викладацької діяльності і визначається уточненням поняття «методична компетентність майбутніх викладачів фортепіано до навчання ансамблевому музикуванню школярів». У дослідженні – це фахова практико-орієнтована якість, що позначає здатність екстраполювати набуті знання, уміння та досвід ансамблевого музикування в системну методичну роботу зі школярами та учнями початкових закладів мистецької освіти задля навчання їх ансамблевому музикуванню.

Структура зазначеного феномену є гетерогенною, включає компоненти та конструкти. Перший компонент – «Методична спрямованість ансамблевого навчання» – складався з таких конструктів: інтенції щодо оволодіння методикою викладання ансамблю; активність та самостійність у питаннях засвоєння методики роботи над музичним (фортепіанним) ансамблем. Другий компонент – «Орієнтація в репертуарі для ансамблевого музикування» – складається з таких конструктів: наявність знань щодо різноманіття ансамблевого музикування; орієнтація в жанрово-стильовому розмаїтті ансамблевого репертуару.

Третій компонент – «Ансамблева взаємодія та комунікативні диспозиції» – складався з таких конструктів: міжособистісний-комунікативний супровід ансамблевого музикування; художньо-комунікативний супровід ансамблевого музикування. Четвертий компонент – «Співтворчість у художньо-образній виконавській інтерпретації та її методична рефлексія» – складався з таких конструктів: уміння художньо-герменевтичного аналізу твору для ансамблевого музикування; рефлексія методичного забезпечення ансамблевого втілення художньо-образної інтерпретації.

В освітньому процесі з навчання ансамблевому музикуванню зазначені компоненти формуються завдяки спеціальній методиці та діагностуються завдяки критеріям та їх показникам. У дослідженні актуальними виявилися такі критерії: методико-умотивований; музично-пізнавальний; ансамблево-комунікаційний; методично-творчий.

ЛІТЕРАТУРА

- Бодрова, Т. О. (2017). Методична підготовка майбутніх учителів музики в контексті універсальних принципів загальної та мистецької освіти. *Innovative processes in education: Collective monograph. AMEET Sp. z o.o., Lodz, Poland*, (pp. 26-39). URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/12976/1/Bodrova%202017%2C%20%20Poland.pdf> (Bodrova, T. O. (2017). Methodological training of future music teachers in the context of universal principles of general and art education. *Innovative Processes in Education: Collective Monograph. Ameet sp. Z O.O., Lodz, Poland*, (pp. 26-39). URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/12976/1/1/BODROVA%202017%2C%20%20Poland.pdf>).
- Готлиб, А. (1973). Заметки о фортепианном ансамбле. *Музыкальное исполнительство* (Gotlib, A. (1973). Notes about the piano ensemble. *Music Education*).
- Готлиб, А. Д. (1971). Первые уроки фортепианного ансамбля. *Вопросы фортепианной педагогики*, 3, 91-98 (Gotlib, A. D. (1971). The first lessons of the piano ensemble. *Questions of piano pedagogy*, 3, 91-98).
- Єфремова, І., Троць, Л. (2018). Деякі аспекти розвитку жанру фортепіанного ансамблю та його роль у сучасній музичній педагогіці. *Педагогічний часопис Волині*, 2 (9), 25-31 (Efremova, I., Trots, L. (2018). Some aspects of the development of the genre of the piano ensemble and its role in modern musical pedagogy. *Pedagogical Journal of Volyn*, 2 (9), 25-31).
- Лай, Сяоцянь. (2019). *Формування культури міжособистісної творчої взаємодії майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі вокальної підготовки* (дис. ... канд. пед. наук). Одеса: ПНПУ ім. К.Д. Ушинського (Lai, Xiao (2019). *Formation of culture of interpersonal creative interaction of future teachers of musical art in the process of vocal preparation* (PhD thesis). Odesa: PNPU named after K. D. Ushynsky).
- Лю, Сянь. (2019). *Педагогічні умови методично-спрямованої самореалізації майбутніх учителів музичного мистецтва в системі фортепіанної підготовки* (дис. ... канд. пед. наук). Одеса: ПНПУ імені К.Д.Ушинського (Liu,

- Xian (2019). *Pedagogical conditions of methodologically-directed self-realization of future teachers of musical art in the system of piano training* (PhD thesis). Odesa: K. D. Ushynsky PNPV).
- Ляшенко, Т. В. (2015). Фортепіанний ансамбль у системі музично-педагогічного навчання. *Психолого-педагогічні науки*, 2, 141-143 (Liashenko, T. V. (2015). Piano ensemble in the system of music and pedagogical training. *Psychological and pedagogical sciences*, 2, 141-143).
- Майкопар, С. М. (2006). *Музыкальное исполнительство и педагогика (Из неизданных тр. проф. С.М. Майкопара)*. Челябинск, МПІ (Maikopar, S. M. (2006). Musical existence and pedagogy (from unpublished works of Prof. S. M. Maikopar). Cheliabinsk: MPI).
- Полевіна, О. (2016). Формування навичок ансамблевої гри в учнів-піаністів в умовах музичної школи. *Наукові записки. Педагогічні науки*, 147, 265-268 (Polevina, O. (2016). Formation of ensemble play skills in pianists-students in a music school. *Proceedings. Pedagogical sciences*, 147, 265-268).
- Проворова, Є. (2020). Удосконалення методичної компетентності вчителів музики в закладі загальної середньої освіти. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*, 34 (2), 14-20 (Provorova, Ye. (2020). Improvement of methodological competence of music teachers in general secondary education institution. *Pedagogical education: theory and practice. Psychology. Pedagogy*, 34 (2), 14-20).
- Фу, Сяозінь. (2012). *Методика концертмейстерської підготовки майбутніх учителів музики України і Китаю* (дис. ... канд. пед. наук). Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова (Fu, Xiaozin. (2012). *Methods of concertmaster training of future teachers of music of Ukraine and China* (PhD thesis). Kyiv: NPU named after M.P. Dragomanov).
- Цюлюпа, Н., & Заходякін, О. (2017). Формування методичної компетентності майбутнього педагога-музиканта в процесі навчання гри на фортепіано. *Нова педагогічна думка*, 2 (90), 93-95 (Tsulupa, N., & Nakhodykin, O. (2017). Formation of methodological competence of the future music teacher in the process of teaching the game on the piano. *New pedagogical thought*, 2 (90), 93-95).
- 小议双钢琴重奏教学方式在. 钢琴教学中的作用. 四川师范大学 秦 琴8 Цінь, Цінь (2007). Про методи викладання ансамблю в чотири руки. *Музичний світ*, 8, 45 (Tsin, Tsin (2007). About the methods of teaching the ensemble in four hands. *Music world*, 8, 45).
- 钢琴演奏之道》赵晓生著,《钢琴艺术》2005. Чжао, Сяошен (2005). Шлях гри на фортепіано. *Фортепіанне мистецтво*, 7 (Zhao, Xiaohen (2005). The piano path. *Piano art*, 7).

SUMMARY

He Ying, Rebrova Olena. The essence and structure of methodological competence of future teachers-pianists to teaching students ensemble music.

The article actualizes the problem of formation of methodological competence of future teachers-pianists. This professional quality is considered as a result of training ensemble music in the piano training system for future teachers. It is explained that methodological competence can be formed in the process of mastering different types of ensemble music, as well as in the system of piano training of future teachers of musical art. In this aspect, two projections of the specified quality are revealed:

methodological competence, which ensures independent work on mastering music-making in the ensemble; methodological competence as a quality that provides the ability to teach students playing in the ensemble. The structure of methodological competence is constructed, which covers both functional projections. In particular, the following components are substantiated: methodological orientation of the ensemble teaching; orientation in the repertoire for ensemble music; ensemble interaction and communicative dispositions; co-creation in artistic and figurative interpretation and its methodological reflection. The components have their internal structures, the constructs of each of them are shown.

Criteria and indicators of evaluation of the component as a whole and the constructs that it consist of. The following criteria were selected to evaluate formation of this quality: methodological-motivational, with indicators: interest of problems of ensemble music within the piano training; purposefulness in mastering the methods of teaching ensemble music; musical-cognitive, with indicators: knowledge about different forms of ensemble music for piano training; degree of orientation in the musical and visible repertoire and its genre-style features; ensemble-communicative, with indicators: degree of possession of interpersonal communicative qualities; measure of possession of artistic and communicative resources in ensemble music; methodological-creative, with indicators: quality of artistic and hermeneutic analysis of the work for ensemble music; the ability to extrapolate the artistic interpretation of the image of the work for the ensemble into the methodological plane (crystallization of methodological accompaniment of interpretation).

Key words: *methodological competence, ensemble music, piano training, future teachers-pianists.*

УДК 378.011.3-051:784

Юй Хенюань

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
ORCID ID 0000-0001-8817-4547

Хуан Юйсі

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
ORCID ID 0000-0002-9277-3566
DOI 10.24139/2312-5993/2022.02/244-254

ДОСВІД УДОСКОНАЛЕННЯ ВОКАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ КИТАЙСЬКИХ ЗДОБУВАЧІВ В УКРАЇНСЬКОМУ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті розглянуто питання, пов'язані зі здобуттям китайськими студентами вокальної освіти в українських музично-педагогічних закладах. Розкрито сутність поняття «вокально-виконавська майстерність» та особливості її прояву у співаків із КНР. Представлено компонентну структуру вокально-виконавської майстерності в єдності світоглядно-інформаційного, фонаційно-технологічного, інтерпретаційно-художнього та комунікативно-виконавського компонентів. Здійснено аналіз типових недоліків, які проявились у процесі діагностування магістрантів. Схарактеризовано сутність